

наприклад у „Віснику НТШ“. Натомість до „Записок НТШ“, які є науковим виданням, редакція приймає статті та матеріали з усталених речей, зокрема з історії політологічної думки. Товариство цікавлять насамперед теми, які оцінив час і прийняла чи не прийняла громадськість, а конкуренція зі щоденною пресою навряд чи потрібна для наукової інституції.

Аналіз досягнутого дає підстави вважати, що форми наукової праці НТШ — конференції, наукові сесії, „круглі столи“, академії у секціях, комісіях, осередках з подальшим обговоренням і публіка-

Артисти концерту „Музика до Кобзаря“ — студенти Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка

цією найкращого у виданнях під титром НТШ як львівських, так обласних і районних осередків, також Києва, сьогодні задовільні. Дехто може з цим не погоджуватися, вважаючи, що для НТШ це замало. Лунають пропозиції — причому вони надходять не до Львова, а до осередків — щодо створення аналітичних центрів при Товаристві, станиць прогнозування, паралельно створення

відділень і центрів у більших обласних містах і т. д., а втім, заодно переміщення матірнього НТШ зі Львова у Київ чи далі на схід. Кожне таке питання треба ґрунтовно обміркувати. НТШівська громада, напевно, змінюватиме стратегію своєї праці — це об'єктивна потреба, але це слід різнобічно вивчити. Проте за сьогоденних умов такі питання серйозно розглядати неможливо, і будь-які заходи в цій ситуації належать до розряду ефемерних. Відомо, що більша частина справ в НТШ у Львові часто реалізовується на ентузіязмі. Будь-які науково-реорганізаційні зміни, включно з перенесенням матірньої інституції на Схід, не переконують у сприянні скріплення Товариства і його процвітання. Навпаки, у цьому можна простежувати певні негативні елементи, пов'язані з амбіціями деяких осіб, і змарнування усього того, чого вдалося досягти впродовж останніх 22 років. Різні заяви і позірне „заангажування“ у нові форми праці — в сучасних умовах певної кризи думки та безгрошів'я (не враховуючи тут політичної ситуації в Україні) лише просте марнославство. Але потреба у наповненні НТШівських форм праці новим змістом, безперечно, є і буде. Над цим Президія постійно працює. Без оновлення не може обходитись правильне функціонування будь-якої організації.

Загалом голова НТШ у Львові та Президія оцінили наукову, науково-організаційну, зокрема, видавничу діяльність комісій та осередків НТШ в Україні на 2011 р. як задовільну і висловила сердечну подяку всьому членству Товариства за їх зусилля, особливу вдячність адресувавши організаторам праці, головам комісій і осередків.

Пленарне засідання одностайно прийняло ухвалу. На завершення — у рамках неофіційної частини зборів — відбувся концерт „Музика до Кобзаря“, підготовлений студентами Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка класу проф. Ігоря Кушплера.

Редакція

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА В АМЕРИЦІ

(діяльність Товариства від 15 травня 2010 року — до 21 травня 2011 року)

21 травня 2011 р. у Нью-Йорку відбулися щорічні Звітні збори НТШ А, на яких Управа звітувала про основну працю Товариства у минулому році. Як впливає зі звітів президента, віце-президентів, голів комісій, директорів секцій, голів осередків та директора адміністрації, робота Товариства традиційно здійснювалась у внутрішньому і зовнішньому напрямках.

На 21 травня 2011 р. Товариство об'єднувало 493 члени, у т. ч. 313 звичайних, 130 дійсних, 47 членів-кореспондентів і три почесні. За минулий рік, згідно зі звітом Комісії членства (голова В. Петришин), один член відійшов у вічність (М. Зелик), обрано 18 нових членів (М. Бальмацедда, Г. Білинська, М. Віізе, П. Волощук, О. Гончар, О. Грабович, Р. Дигдало, О. Коцюба, П. Крохмаль,

О. Крушельницька, І. Максимчук, І. Мартинюк, В. Михед, О. Михед, Я. Налисник, С. Підзирайло, В. Ткач, Р. Цибрівський), четверо підвищені в членській категорії (Т. Кейс — до дійсного члена, М. Андрейчик, Н. Соневицька, К. Рудницька-Шрай — до членів-кореспондентів).

Обговорення поточної роботи здійснювалось на засіданнях Управи (5 червня, 11 вересня і 4 грудня 2010 р. та 5 березня 2011 р.), питання вирішувались координацією праці з Управою і комунікацією із працівниками.

Триває робота над Енциклопедією української діаспори (головний редактор В. Маркусь, адміністратор Н. Заяць), зокрема над другою книгою американського тому (літери „Л—С“), який мав вийти 2011 р.

Важливе значення має ювілейний Шевченківський проєкт (координатор Г. Грабович) з відзначення 200-річчя від народження патрона Товариства. Проєкт передбачає три видавничі складові: 1) „Тарас Шевченко в критиці (1839—1861 pp.)“ — том прижиттєвої критики (видання передбачене до кінця 2011 р.; друга книга, тобто посмертна критика і рецепція 1861 р., має бути підготовлена до кінця 2012 р. — початку 2013 р.); 2) „Taras Shevchenko: A Portrait“ — англomовна наукова монографія про Т. Шевченка, авторства Г. Грабовича (машинопис має бути підготовлений до березня 2012 р.); 3) англomовний збірник наукових праць про Шевченка і його добу (на підставі міжнародної конференції; ще в проєкті). Крім того, як внесок у ювілейні заходи до 200-ліття від народження Т. Шевченка, за ініціативою Міжсекційного інституту джерелознавства (голова Г. Грабович) запропоновано підготувати до кінця 2011 р. факсимільне видання поеми „Гайдамаки“ (1841) з ґрунтовними новими статтями Г. Грабовича й О. Федорука.

Президент НТШ А д-р Орест Попович

Активною і продуктивною була діяльність Фінансової комісії (голова Р. Россі). За звітний період НТШ А організувало і провело 28 заходів для громади (координатор В. Махно). У тому числі відбулося дві наукові конференції: 13 листопада 2010 р. — „Модернізм у Києві“ (учасники Г. Естрайх, М. Фовлер, І. Макарик, М. Мудрак, В. Ткач); 5 березня 2011 р. — 31-ша щорічна Наукова Шевченківська конференція (учасники О. Попович, О. Федорук, О. Боронь, Г. Грабович, А. Процик) у Нью-Йорку (в будинку НТШ А). 16 квітня 2011 р. до 25-річчя Чорнобильської трагедії організовано показ документального фільму „Пробач мені, Поліське“ і представлено фотовиставку „Поліське: вкрадене майбутнє“. Двічі проводились презентації книжок: 9 жовтня 2010 р. представлено „Альманах Станиславівської землі: Збірник матеріалів до історії Станиславова і Станиславщини“ (т. 3), а 14 травня 2011 р. — спеціальне число „International Poetry Review“ (взяли участь автори та перекладачі М. Найдан, М. Андрейчик, В. Махно, Дз. Орловська, О. Попович, В. Ткач та В. Фипс). А 18 грудня 2010 р. відбувся Літературний ярмарок.

Протягом року виголошено 22 наукові доповіді: 11 вересня 2010 р. — „Діаспора та Україна: консолідація в добу глобалізації“ (Л. Рудницький); 18 вересня — „Українське кіно 2000-х: поновлення дієздатності“ (Д. Десятерик); 25 вересня — „Українська республіканська капеля Олександра Кошиця: шлях на Захід“ (В. Гречинський); 2 жовтня — „Академічний підхід та політична кон'юнктура у боротьбі за трипільську спадщину в сучасній Україні“ (О. Дяченко); 16 жовтня — „Нові тенденції у музичній творчості українських композиторів“ (Л. Грабовський); 23 жовтня — „Географія розселення українців у Метрополії Нью-Йорк — Нью-Джерзі: історична ретроспектива та сучасність“ (О. Воловина, В. Лопух); 6 листопада — „Майже те саме: про драму Лесі Українки, проблему еліт і народження спільноти“ (О. Гале-

та); 14 листопада — „Історія української мови у міжвоєнному Підкарпатті: „Грамматика“ Івана Панькевича“ (М. Мозер); 23 листопада — „Нові архівні документи про ставлення ОУН і УПА до поляків та євреїв під час Другої світової війни“ (Ю. Шаповал); 4 грудня — „Архівовид в Україні 1930—1960-х років як закономірний наслідок Голодомору: втрати населення. Нищення документів“ (Г. Боряк), „Спільний українсько-російський підручник з історії: спроба реанімації мітичного проєкту“ (О. Ресент); 29 січня 2011 р. — „Мовна політика України: дії влади, думки громадян“ (В. Кулик); 5 лютого — „Напучувальна література Київської митрополії між Флорентійською та Берестейською уніями“ (В. Зема); 12 лютого — „Літопис УПА як джерело інформації про український визвольний рух під час Другої світової війни“ (П. Потічний); 19 лютого — „Архітектурні реконструкції Запорізької Січі, Чигирини та Батурина XVII—XVIII ст. та розкопки головної резиденції Мазепи у 2010 році“ (В. Мезенцев); 26 лютого — „Доступ до світової академічної та наукової інформації — база для розвитку української держави та конкурентоздатності: питання, проблеми та можливості“ (М. Фаріон, Т. Ярошенко); 12 березня — „Архіви НТШ А: сучасний стан та перспективи на майбутнє“ (К. Давиденко); 13 березня — „До 125-ліття української преси в Америці. Огляд української преси в Америці: від початків до сучасності“ (О. Лужницький); 2 квітня — „Хмельницький і Липинський в оцінці Михайла Грушевського“ (Ф. Сисин); 9 квітня — „Радіологія в Україні: 15 років викладацького досвіду“ (Л. Волинський); 30 квітня — „Цивілізаційний вибір і геополітичні конфігурації в Європі як чинники зовнішньої політики України“ (С. Федуняк); 7 травня — „Священні символи України: від палеоліту до сучасності“ (Я. Геруляк).

Президія річних Звітних зборів НТШ А. Виступає голова Світової ради НТШ — акад. Леонід Рудницький. 21 травня 2011 р.

За минулий рік НТШ А брало участь і в наукових засіданнях. 23 березня 2011 р. в Гарварді з ініціативи Бостонсько-Кембриджського осередку НТШ А і ГУРІ відбувся Шевченківський науковий симпозіум. Члени Товариства були організаторами, керівниками та учасниками панелей на VIII Світовому конгресі International Council for Central and East European Studies 26—31 липня 2010 р. у Стокгольмі (панель „Eurasia and Ukraine: Cooperation by Choice or Default“), на 42-му щорічному з'їзді Association for Slavic, East

European, and Eurasian Studies 18—21 листопада 2010 р. у Лос-Анджелесі та ін.

Впродовж звітного року НТШ А продовжувало фінансувати проекти з україністики: переклад англійською мовою „Історії України-Руси“ М. Грушевського, розкопки у Батурині та Центр демографічних та соціоекономічних українців у

Новообраний дійсний член НТШ А Роман Самуляк. Зліва направо: д-р Орест Попович, д-р Роман Самуляк, д-р Роман Андрушків. Нью-Йорк, 21 травня 2011 р.

США. Товариство призначало видавничі гранти (річний бюджет становить 75 тис. дол. США). Відбулося чотири голосування й ухвалено дотації для 12 видань (М. Ковальчук „На чолі Січових стрільців. Військово-політична діяльність Євгена Коновальця в 1917—1921 рр.“; Пантелеймон Куліш „Зібрання творів. Листи“, т. 2; Л. Головата „Українське видавництво“ у Кракові—Львові 1939—1945“, т. 1; М. Посівнич „Воєнно-політична діяльність ОУН в 1929—1939 роках“; М. Рубчак „Mapping Difference: The many Faces of Women in Contemporary Ukraine“; „Російський імперіалізм від Івана Великого до революції 1917 року“; М. Andryczyk „Euphoria, Chaos and A Community of Others: The Intellectual in Post-Soviet Ukrainian Fiction“; „International Poetry Review and Michael Naydan“; Т. Гунчак „Ключові проблеми історіографії у Другій світовій війні“; В. Кравченко „Україна, Імперія, Росія: Вибрані статті з модерної історії та історіографії“; У. Shevchuk „Beginner’s Ukrainian with Interactive Online Workbook“; „Вергілій. Буколики. Георгіки. Малі поеми“ у перекладі А. Содомори та ін.

НТШ А активно співпрацює з Україною: продовжує спонсорувати серійні видання НТШ в Україні („Записки НТШ“, „Хроніку НТШ“, „Вісник НТШ“), сприяє збору коштів у Фонд потреб НТШ в Україні. Товариство спільно з фундацією „Україна-США“ виступило спонсором Математичного конкурсу для молодих математиків України 2010 р. Журі конкурсу, до якого запрошено видатних математиків з України, США та інших країн (голова Р. Григорчук), визнало переможцем Андрія Бондаренка, асистента кафедри математичного аналізу Механіко-математичного факультету Київського національного університету ім. Т. Шевченка.

НТШ А сприяє НАН України в справі енциклопедичних видань. На своїх зборах 4 грудня 2010 р. Управа ухвалила рішення про надання представникам НАН України (Г. Борякові та О. Рєєнтови) можливості скопіювати матеріали для 6 і 7-го томів Енциклопедії української діаспори.

Комп’ютерна комісія (голова В. Василяк) у звітному році придбала й встановила Інструментарій Архівіста (Archivist Toolkit) — комп’ютеризовану систему архівних даних для забезпечення управління архівів. Комісія реалізує два проекти. Перший з них передбачає виставляння в Інтернеті 46 українських термінологічних словників (з архіву М. Пежанського). У рамках другого проекту планується упорядкувати, відсканувати та оцифрувати близько 60 тисяч документів української діаспори, що зберігаються у Чикаго, для НАН України.

За звітний період Комісія преси (голова В. Лопух) підготувала ряд публікацій про події в НТШ, які надруковано в українських газетах та в Інтернеті (крім репортажів, опубліковано кілька авторських статей).

Видано два числа „Бюлетеня“ за 2010 р.: влітку — ч. 29 (45), присвячене річним зборам і новому Статуту НТШ А, у грудні — ч. 30 (46) — „НТШ А на міжнародних конгресах“. Також у квітні 2011 р. видано „Каталог книжок“, які спонсорувало НТШ А, у травні — „Адресар“ членів Товариства. Надруковано новий Статут НТШ А (надіслано всім членам Товариства) і брошури про НТШ А українською та англійською мовами. Постійно ведеться фото- і відеохроніка подій в НТШ А.

Бібліотечно-архівна комісія (голова Т. Кейс) забезпечує функціонування архіву та бібліотеки товариства. Архів НТШ (архівіст К. Давиденко-Шрага) налічує понад 250 особових фондів (загальний обсяг понад 300 лінійних футів). За останні два роки до архіву надійшло 23 нові колекції (загальним обсягом 132 лінійні фути), з них протягом минулого року вісім нових колекцій і додатки до восьми чинних фондів (загальним обсягом 100 лінійних футів). Бібліотека НТШ А (директор С. Андрушків) за звітний час поповнилася нови-

Під час презентації нових книжок. Зліва направо: д-р Луїс Гомез, акад. Леонід Рудницький, д-р Марко Чероккі, д-р Бернард Блюменталь. 29 березня 2011 р.

ми надходженнями, підготовлено дві книжкові виставки („Українці в світі“ і „Виставка українських словників 1596—2010“).

У звітному році Математично-фізично-технічна секція (директор Р. Андрушків) збільшилася на чотири члени. Крім організації Математичного конкурсу, секція провела дві конференції: 15 травня 2010 р. та 21 травня 2011 р.

Філологічна секція (директор Л. Залеська Онишкевич) провела засідання 15 травня 2010 р., під час якого виголошено доповіді Р. Михайлик і

В. Василякія. З огляду на значне число бібліотекарів серед членів секції виникла пропозиція створити окрему Бібліотекарську секцію.

Подібні члени Секції історичних, суспільних і правових наук (директор А. Процик) беруть участь у міжнародних конференціях, громадських святах та інших заходах. Окрім згаданих конференцій, представники секції виголосили доповіді на 25-му Конгресі *Společnosti pro vědu a umění* 28 червня — 3 липня 2010 р. у м. Таборі, Чехія (А. Процик); на форумі Товариства „Свята

Софія“ й осередку НТШ А у Філядельфії 24 березня 2011 р. (М. Богачевська-Хом'як); на міжнародній конференції „Nonconformism and Dissent in the Soviet Block: Guiding Legacy or Passing Memory?“ 30 березня — 1 квітня 2011 р. у Колумбійському університеті (О. Мотиль і А. Процик).

Окремо аналізується робота осередків НТШ А у Філядельфії (голова Я. Заліпський), Вашингтоні (голова Б. Урбанович, до грудня 2010 р. — Б. Глинський) і Детройті (голова Л. Гевко).

Зі звіту про роботу НТШ А

14 РОКІВ РІВНЕНСЬКОМУ ОСЕРЕДКУ НТШ: ГРАНІ ДІЯЛЬНОСТІ

Осередок Наукового товариства ім. Шевченка в Рівному виник на хвилі демократичних змін, що охопили освітньо-культурне життя краю в перше десятиліття незалежної України. Його створено 7 липня 1997 р. рішенням установчих зборів. Тоді ж обрано голову, секретаря та керівника гуманітарного відділення. Від початку до роботи осередку долучилися представники як гуманітарних та суспільних, так і точних наук (першими в осередку з'явилися Гуманітарна та Математична секції).

Одне із важливих завдань Рівненського осередку — створення культурного та наукового середовища, можливостей обміну й обговорення пропозицій та ідей.

Культурологічний аспект спілкування фахівців різних галузей під час зустрічей та засідань — хоч вони не завжди відбуваються регулярно (часто рішення ухвалюються завдяки новітнім засобам електронного зв'язку) — сприяє вирішенню низки питань: вироблення української наукової термінології, осмислення і чіткіше окреслення українського світосприймання. Для молодих науковців участь у роботі осередку дає змогу вийти за межі нормативно-стандартних формулювань та форм досліджень, тобто створює сприятливі можливості для докладання своїх зусиль на базі традицій, акумульованих членами осередку та секцій. Також члени осередку намагаються впливати на наукову й освітню політику Волинського краю.

У своїй праці НТШівці керувалися прагненням об'єднати зусилля учених, забезпечити їм ширші можливості творчої самореалізації. За роки свого існування Рівненський осередок НТШ був розбудований — і не лише кількісно, але й якісно. Його провідні діячі стали визнаними вченими, докторами наук та професорами, а молоді члени захистили кандидатські дисертації, підготували публікації тощо. Завдяки діяльності НТШ вдалося об'єднати зусилля вчених, що представляють провідні наукові центри Рівненщини й працюють у різних освітніх закладах.

На сьогодні Рівненський осередок налічує близько 40 членів, нещодавно створена його філія в Острозі.

Члени осередку стали ініціаторами заснування та постійними авторами збірників наукових

праць „Актуальні проблеми сучасної філології. Літературознавство“ та „Волинський математичний збірник“ (згодом перейменованій на „Волинський математичний вісник. Серія: Прикладна математика“), учасниками міжнародних та регіональних конференцій, семінарів. Щороку проводяться засідання секцій осередку в рамках наукових березневих сесій НТШ.

Публічні заходи, які проводить у регіоні НТШ, привертають увагу місцевої громадськості. Щороку відбувається наукова конференція НТШ, яка охоплює широке коло проблем та залучає до участі багатьох фахівців. Ця конференція, яка останнім часом проходить у чотирьох секціях (відповідно до секційної структури осередку), є доброю нагодою, щоб репрезентувати високий інтелектуальний потенціал членів НТШ.

Голова Рівненського осередку НТШ
Андрій Бомба

Робота Рівненського осередку НТШ зосереджена у чотирьох секціях. Секцію літературознавства очолює один з незмінних лідерів організації Ярослав Поліщук. Нині він працює завідувачем кафедри журналістики та літературознавства Національного університету „Острозька академія“, а також професором кафедри українистики Ягеллонського університету у Кракові. Я. Поліщук — автор понад 400 наукових робіт, у т. ч. восьми монографій. Останні роки виявилися особливо плідними для вченого. Високу оцінку та заслужене визнання в науковому середовищі здобули його „Література як геокультурний проект“ (2008), „Пейзажі людини“ (2008), „Із дискурсів і дискусій“ (2008), „І ката, і героя він любив...: Михайло Коцюбинський: літературний портрет“ (2010).

У зв'язку з напруженим графіком праці Я. Поліщук відмовився від головування в осередку. Проте його керівництво в секції є ефективним, у чому йому допомагає заступник голови секції Ірина Захарчук.